

Obuhvat JRT-a u zemljama članicama PEMPAL-a. Rezultati ankete

Elena Dobrolyubova, članica resursnog tima TCOP-a, Svetska banka
18. veljače/februara 2026. Bukurešt, Rumunjska

Cilj i obrazloženje

Jedinstveni račun trezora (JRT) je efikasan alat za uspostavu centraliziranog nadzora i kontrole nad državnim gotovinskim sredstvima (Yaker & Pattanayak, 2011)

JRT je preduvjet za moderno upravljanje novčanim sredstvima i ključan temelj za uvođenje informacijskog sustava financijskog upravljanja (FMIS)(Kachur & Fernandez, 2026)

Konsolidacija državnih sredstava pomaže u smanjenju troškova zaduživanja (Çınar et al., 2022) i obezbeđivanju dodatnih investicionih prihoda (Can & Dobrolyubova, 2025)

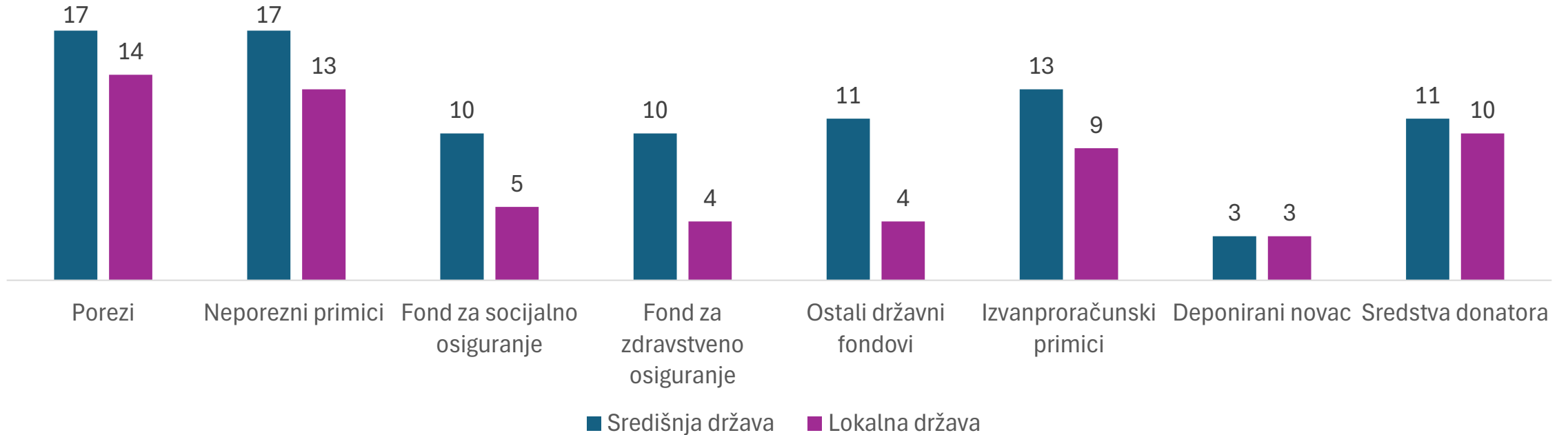
U zemljama članicama OECD-a JRT-om su obično obuhvaćena tela središnje države, dok je u nekim zemljama (ukl. Njemačku, Mađarsku, Francusku, Italiju, Irsku, Portugal, Švicarsku i Ujedinjenu Kraljevinu), obuhvat JRT-a širi (OECD, 2025)

Proširenje obuhvata JRT-a je jedan od ključnih prioriteta reformi u zemljama PEMPAL-a

Cilj ankete: informisati daljnje napore u pogledu uspostave optimalnog obuhvata JRT-a u regiji u usporedbi s anketom o obuhvatu JRT-a i upravljanju gotovinom iz 2021. (PEMPAL, 2021) i sumirati dodatne podatke o tom pitanju. **Hvala svim zemljama koje su ispunile anketu!**

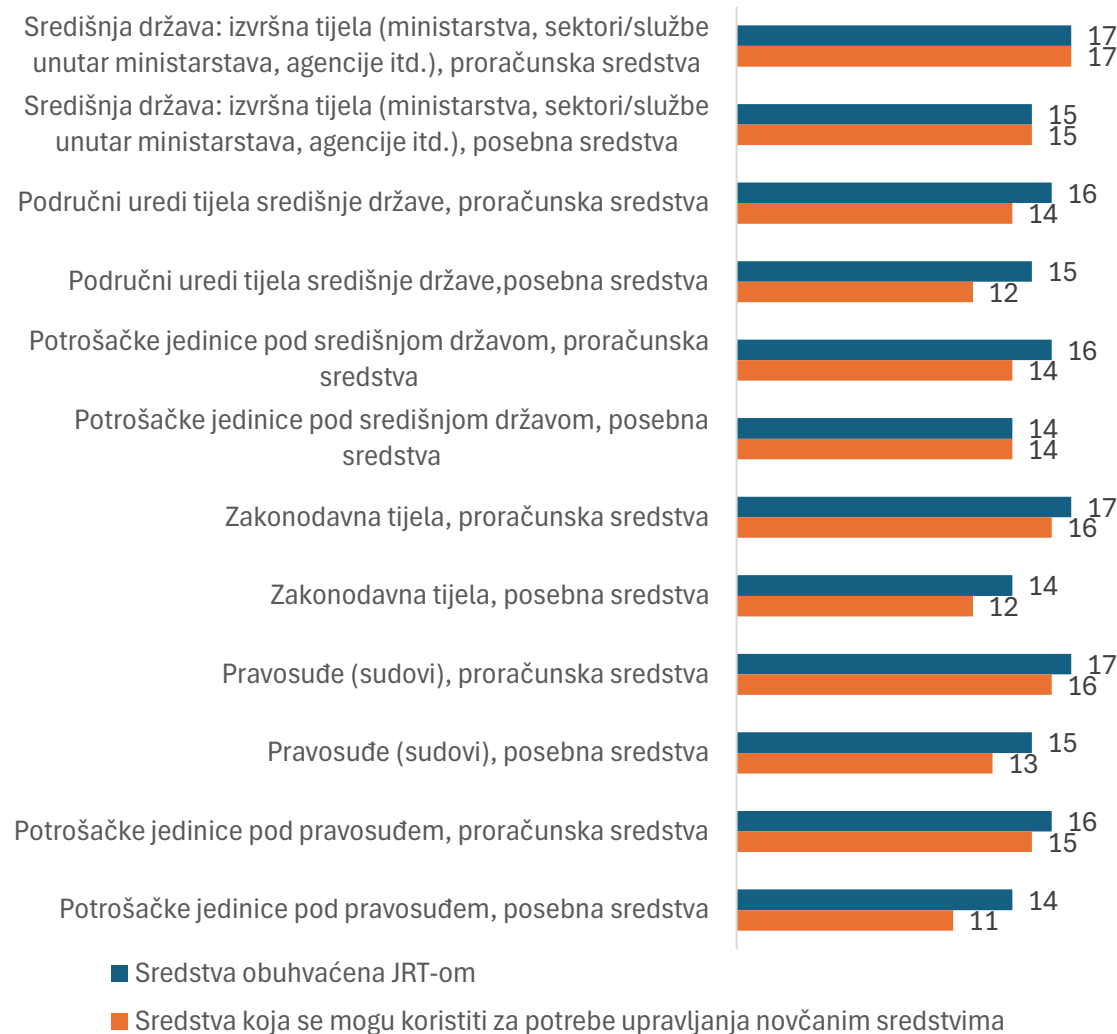
Tokovi sredstava prema JRT-u u zemljama članicama PEMPAL-a

3

Generalno, nivo konsolidacije gotovine u zemljama PEMPAL-a je veoma visok. Sve zemlje konsoliduju poreske i neporeske prihode centralne vlade, većina zemalja konsoliduje prihode izvanproračunskih fondova (EBF), donatorska sredstva, izvanproračunske primitke i posebna sredstva.

Konsolidacija gotovine na nivou centralne vlade

Sredstva iz budžeta centralne vlade i posebna sredstva se vode na JRT-u u većini zemalja PEMPAL-a (uz neke izuzetke u vezi sa posebnim sredstvima).

Međutim, trezor ne može uvek da koristi ova sredstva (na primer posebna sredstva/sopstvene prihode) za potrebe upravljanja gotovinom.

Konsolidacija gotovine: izvanproračunski fondovi (zdravstvenog, socijalnog osiguranja, ostali)

Zemlja	Fond zdravstvenog osiguranja	Fond socijalnog osiguranja	Ostali izvanproračunski fondovi
Albanija	Yellow	Yellow	Red
Armenija	Grey	Grey	Yellow
Azerbajdžan	Yellow	Yellow	Yellow
BiH	Red	Red	Red
Hrvatska	Red	Grey	Red
Gruzija	Grey	Grey	Grey
Mađarska	Green	Green	Green
Kazahstan	Red	Red	Yellow
Kirgistan	Green	Yellow	Grey
Moldavija	Yellow	Yellow	Grey
Crna Gora	Green	Green	Grey
Sjeverna Makedonija	Green	Green	Red
Rumunjska	Green	Green	Green
Srbija	Green	Green	Green
Tadžikistan	Yellow	Red	Red
Turska	Green	Green	Yellow
Uzbekistan	Green	Green	Green

Legenda:

Green	proračunska sredstva i vlastiti prihodi obuhvaćeni su JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom
Yellow	sredstva su djelomično pokrivena JRT-om i/ili su sredstva pokrivena JRT-om, ali se ne mogu koristiti za potrebe upravljanja gotovinom
Red	sredstva nisu pokrivena JRT-om
Grey	nije primjenjivo / nema odgovora

Izvanproračunski fondovi (EBF) su deo opšte vlade (IMF, 2014), ali oni obavljaju specifične funkcije i uživaju pravnu autonomiju.

Najopsežniji pokrivenost EBF-a na JRT-u je u Mađarskoj, Rumuniji, Srbiji i Uzbekistanu.

U većini zemalja PEMPAL-a, barem neka sredstva EBF-a se čuvaju na JRT-u.

Zamenljivost ovih sredstava je problem za neke članove PEMPAL-a.

Konsolidacija gotovine: dugoročni fondovi

Zemlja	Mirovinski fond	Fondovi za budućnost
Albanija		
Armenija		
Azerbajdžan		
BiH		
Hrvatska		
Gruzija		
Mađarska		
Kazahstan		
Kirgistan		
Moldavija		
Crna Gora		
Sjeverna Makedonija		
Rumunjska		
Srbija		
Tadžikistan		
Turska		
Uzbekistan		

Legenda:

 proračunska sredstva i vlastiti prihodi obuhvaćeni su JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom

 sredstva su djelomično pokrivena JRT-om i/ili su sredstva pokrivena JRT-om, ali se ne mogu koristiti za potrebe upravljanja gotovinom

 sredstva nisu pokrivena JRT-om

 nije primjenjivo / nema odgovora

Dugoročni fondovi (penzioni fondovi i fondovi budućnosti) mogu se klasifikovati kao deo opšte vlade ili širi javni sektor. Oni imaju dugoročne investicione prioritete, koji se razlikuju od perspektive trezora.

Praksa u PEMPAL-u varira. Većina zemalja PEMPAL-a izveštava o barem delimičnoj konsolidaciji penzionih fondova na JRT-u. U 8 zemalja, ova sredstava su zamenljiva.

Budući fondovi postoje u 10 zemalja PEMPAL-a: u 7 od njih su van JRT-a, a u 3 zemlje su barem delimično pokriveni JRT-om.

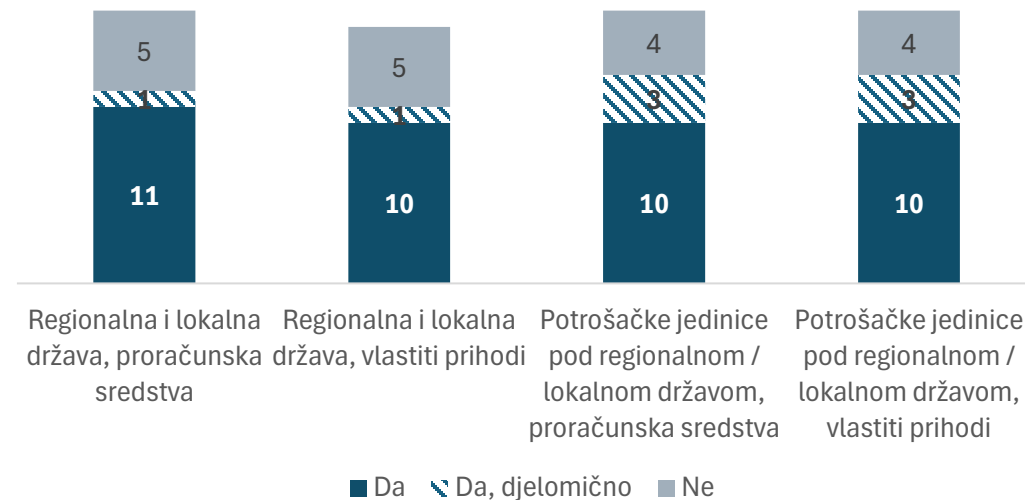
Konsolidacija gotovine: regionalna i lokalna država

Zemlja	Regionalna i lokalna država - vlastiti prihodi	Regionalna i lokalna država - proračunska sredstva	Potrošačke jedinice pod regionalnom / lokalnom državom - proračunska sredstva	Potrošačke jedinice pod regionalnom / lokalnom državom - vlastiti prihodi
Albanija				
Armenija				
Azerbajdžan				
BiH				
Hrvatska				
Gruzija				
Mađarska				
Kazahstan				
Kirgistan				
Moldavija				
Crna Gora				
Sjeverna Makedonija				
Rumunjska				
Srbija				
Tadžikistan				
Turska				
Uzbekistan				

Legenda:

- sredstva su obuhvaćena JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom
- sredstva su djelomično obuhvaćena JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom
- sredstva su obuhvaćena JRT-om ali ne mogu se koristiti za upravljanje gotovinom
- sredstva nisu pokrivena JRT-om
- nema odgovora

U većini zemalja PEMPAL-a, sredstva regionalnih i lokalnih država se čuvaju na JRT-u. Međutim, ova sredstva nisu uvek u potpunosti zamenljiva.

Konsolidacija gotovine: državna/javna preduzeća

Zemlja	Državna poduzeća: organizacije/institucije koje plasiraju netržišnu robu i usluge, proračunska sredstva	Državna poduzeća: organizacije/institucije koje plasiraju netržišnu robu i usluge, vlastiti prihodi	Javna poduzeća: organizacije/institucije koje plasiraju tržišnu robu i usluge, proračunska sredstva	Javna poduzeća: organizacije/institucije koje plasiraju tržišnu robu i usluge, vlastiti prihodi
Albanija				
Armenija				
Azerbajdžan				
BiH				
Hrvatska				
Gruzija				
Mađarska				
Kazahstan				
Kirgistan				
Moldavija				
Crna Gora				
Sjeverna Makedonija				
Rumunjska				
Srbija				
Tadžikistan				
Turska				
Uzbekistan				

Legenda:

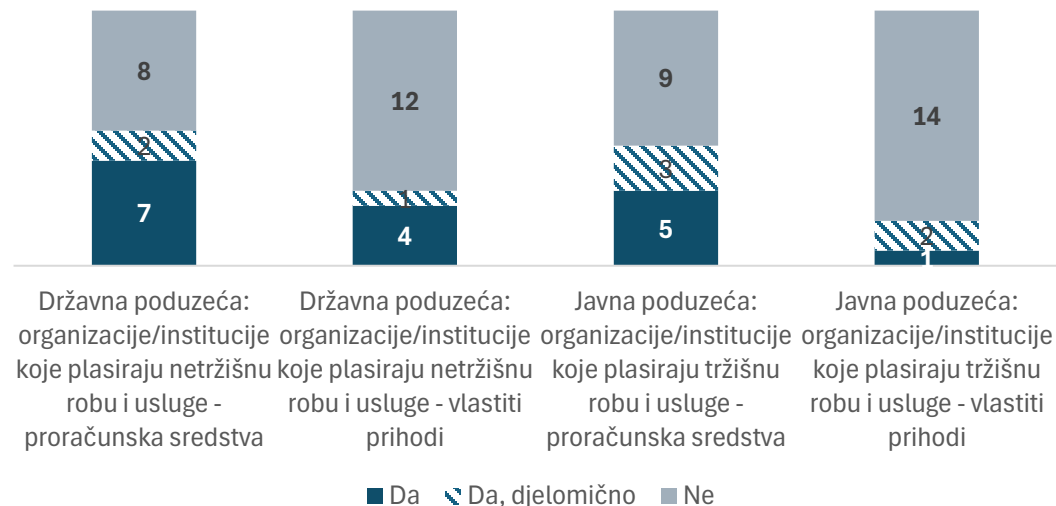
sredstva su obuhvaćena JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom

sredstva su djelomično obuhvaćena JRT-om i mogu se koristiti za upravljanje gotovinom

sredstva su obuhvaćena JRT-om i djelomično mogu se koristiti za upravljanje gotovinom

sredstva su obuhvaćena JRT-om ali ne mogu se koristiti za upravljanje gotovinom

sredstva nisu obuhvaćena JRT-om

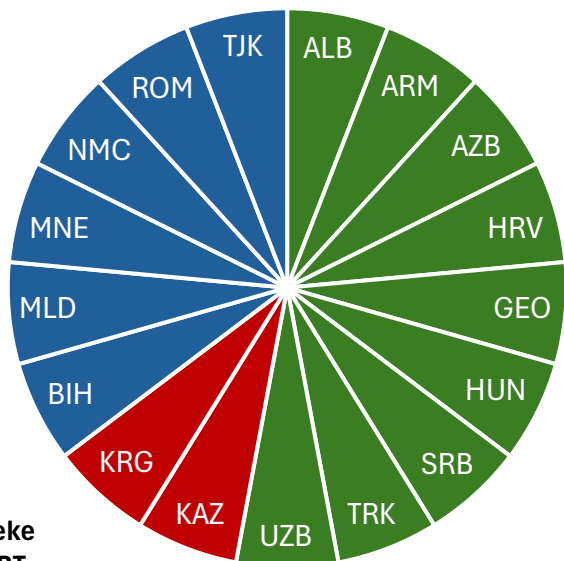

U većini zemalja PEMPAL-a, državna preduzeća su van JRT-a, ali postoje važni izuzeci. Sredstva državnih preduzeća koja plasiraju netržišnu robu/usluge i budžetska sredstva kojima upravljaju državna preduzeća se češće drže na JRT-u. Takođe, sredstva državnih preduzeća koja se drže na JRT-u često nisu u potpunosti zamenljiva.

Obuhvat JRT-a: završene i planirane reforme u zemljama PEMPAL-a

Promene u obuhvatu JRT-a od 2021.

Nema promena u obuhvatu JRT-a

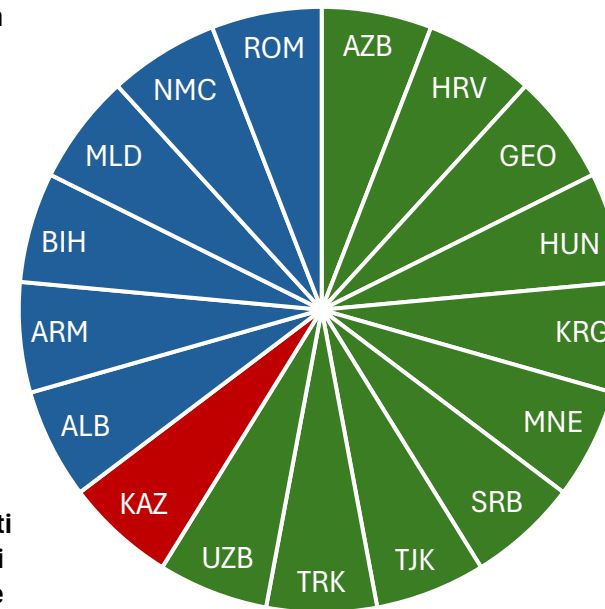

Proširili su obuhvat JRT-a

Mešovite promene (neke jedinice su dodate u JRT, neke su uklonjene)

Planovi za reforme obuhvata JRT-a u sledeće tri godine

Nema planiranih promena

Planiraju dalje proširenje pokrivenosti JRT-a

Planiraju uključiti neke, a isključiti druge institucije

Većina zemalja PEMPAL-a je proširila obuhvat JRT-a od 2021. godine. Mnoge planiraju da nastave sa proširivanjem JRT-a u naredne 3 godine.

Anketa o obuhvatu JRT-a: ključni zaključci

- ❑ Većina zemalja PEMPAL-a je značajno konsolidovala državnu gotovinu. Najopsežniju pokrivenost JRT-om prijavljuju Albanija, Jermenija, Mađarska, Gruzija, Moldavija, Srbija i Uzbekistan. Digitalizacija trezora je bila važan pokretač ovih promena.
- ❑ Uprkos velikoj pokrivenosti JRT-om, u mnogim zemljama PEMPAL-a zamenljivost svih sredstava koja se drže na JRT-u i dalje je ograničena.
- ❑ U protekle četiri godine, pokrivenost JRT-om u 9 zemalja PEMPAL-a se povećala, a 10 zemalja PEMPAL-a ima planove za dalja proširenja JRT-a. Slučajevi isključivanja institucija iz pokrivenosti JRT-a su prilično retki.
- ❑ Proširenja JRT-a su rezultirala značajnim koristima u pogledu transparentnosti UJF-a i pomogla su nekoliko zemalja, uključujući i Gruziju, Tursku i Uzbekistan, da obezbede dodatne prihode od kamata na privremeno raspoloživa sredstva. Konsolidacija gotovine je doprinela poboljšanju PEFA ocena u Albaniji, Jermeniji i Uzbekistanu.
- ❑ Buduće reforme JRT-a su izazovne, jer dalja integracija uključuje ili nove izvore finansiranja (kao što su donatorska sredstva) ili nove institucije (kao što su izvanproračunski fondovi (EBF) ili državna preduzeća) koje su trenutno van JRT-a i mogu imati druga očekivanja u pogledu usluga i računovodstvene zahteve, kao i investicione prioritete. U slučaju državnih preduzeća, potrebna je sektorizacija.

HVALA!

Proizvod znanja je objavljen na:
<https://www.pempal.org/index.php/hr/obuhvat-jedinstvenog-racuna-trezora-u-zemljama-clanicama-pempal-rezultati-tematske-ankete-iz-2025>

Literatura

- ❑ Can, B. & Dobrolyubova, E. (2025). *Mjerenje učinka upravljanja gotovinskim sredstvima: slučaj Turske*. PEMPAL-ova Zajednica prakse trezora (TCOP). Dostupno na: <https://www.pempal.org/hr/mjerenje-ucinka-upravljanja-gotovinskim-sredstvima-slucaj-turske>
- ❑ Çınar, S., Anavatan, A. & Deyneli, F. (2022). Testing Effects of the Treasury single account system on the cost of borrowing in the OECD Countries. *Journal of Economics and Finance* 46, pp.757–770. <https://doi.org/10.1007/s12197-022-09584-w>
- ❑ IMF (2014). *Government Finance Statistics Manual 2014*. International Monetary Fund. <https://doi.org/10.5089/9781498343763.069>
- ❑ Kachur, R., & Fernandez, A. (2026). *Strengthening Public Financial Management: The Critical Role of Core Functions*. IMF PFM Blog. Dostupno na: <https://blog-pfm.imf.org/en/pfmblog/2026/01/strengthening-public-financial-management>
- ❑ OECD (2025). *Managing Government Cash: A Review of Practices in OECD Countries*. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/7675eb58-en>
- ❑ PEMPAL (2021). *Jedinstveni račun riznice i upravljanje gotovinom u vladama zemalja članica PEMPAL-a*. PEMPAL-ova Zajednica prakse trezora (TCOP). Dostupno na: <https://www.pempal.org/hr/knowledge-product/government-treasury-single-account-and-cash-management-pempal-countries>
- ❑ Yaker, I.F., & Pattanayak, S. (2011). *Treasury Single Account: An Essential Tool for Government Cash Management*. Technical Notes and Manuals, 004. International Monetary Fund. Dostupno na: <https://doi.org/10.5089/9781475504699.005>